

GEVONDEN VOORWERPEN

LOST AND FOUND

Opstellen over middeleeuwse archeologie voor
Essays on medieval archaeology for

H.J.E. VAN BEUNINGEN

onder redactie van / edited by

D. Kicken

A.M. Koldewey

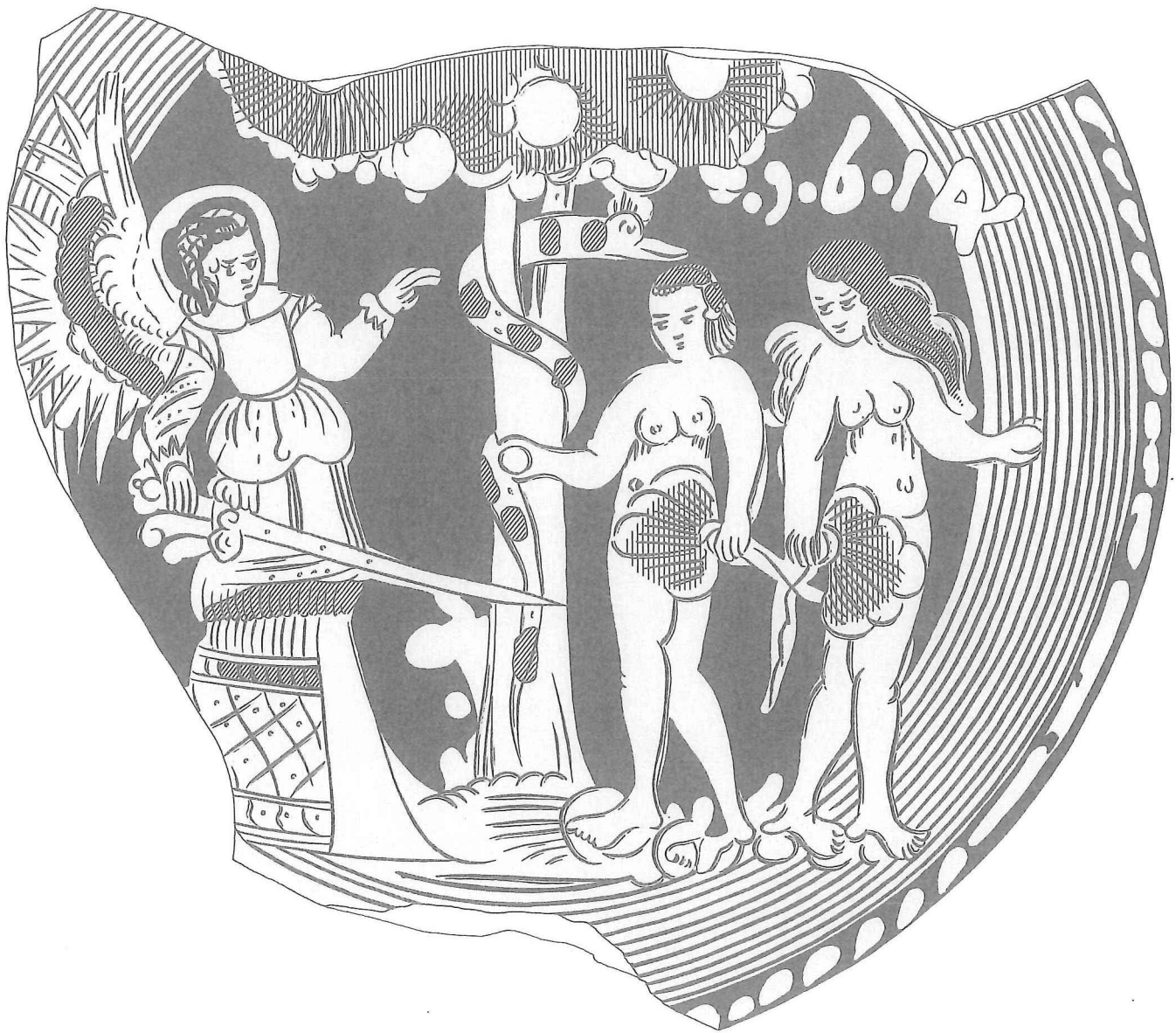
J.R. ter Molen

ROTTERDAM PAPERS 11

Rotterdam 2000

GEVONDEN VOORWERPEN

opstellen over middeleeuwse archeologie
voor H.J.E. van Beuningen

LOST AND FOUND

essays on medieval archaeology

INHOUD

	Ten geleide	7
<i>A. Ferrier</i>	A Collector and his Collections: Subject and Objects	9
<i>Joh.R. ter Molen</i>	H.J.E. van Beuningen, levensschets van een bevlogen verzamelaar	12
<i>John G. Hurst and David S. Neal</i>	Pots and pans: forty years of Anglo-Netherlands collaboration	29
<i>Dory Kicken, Jos Koldewij en Johan ter Molen</i>	Bibliografie H.J.E. van Beuningen en herdruk van zijn artikel 'Middeleeuwse gebruiksvoorwerpen uit een particuliere collectie'	37
<i>A.A. Arkenbout</i>	Koop en gebruik van bouwmaterialen op Voorne in de late middeleeuwen	45
<i>Jan M. Baart</i>	Het ontstaan van het 'Hollants Porceleyn'	51
<i>Jeroen P. ter Brugge</i>	'Jakoba's Kruikjes' De historiografie van de gelijknamige Siegburg-kan	62
<i>Denis Bruna</i>	Quelques images de chefs-reliquaires à travers les enseignes de pèlerinage	73
<i>D.A.J. Dijs</i>	Tafelmessen	81
<i>Alexandra van Dongen</i>	De 'levensloop' van een baardmankruik Op wereldreis met Joos de Rijcke (1498 Mechelen, Brabant - Quito, Ecuador 1578)	88
<i>B. Dubbe</i>	Een boedelinventaris van een Deventer kanunnik omstreeks 1518	96
<i>Geoff Egan</i>	Butcher, baker, spoon-and-candlestick maker? Some early highly decorated medieval leadwares in Northern Europe	102
<i>W.A. van Es en A. Wagner</i>	Vijfde eeuw op de Donderberg Begraven in Rhenen tussen Romeinen en Franken	116
<i>David R.M. Gaimster</i>	Saints and Sinners The changing iconography of imported ceramic stove-tiles in Reformation England	142
<i>Hans van Gangelen</i>	'Stomme beelden, ende nochtans sprekende'	152

<i>Robert van Heeringen und Fred Ruchhöft</i>	Pilgerzeichen aus Saint-Nicolas-de-Port, Bari und aus anderen Nikolausgnadenorten	164
<i>H. Hendrikse</i>	Makersmerken op Middelburgse muntgewichten	178
<i>Harold E. Henkes en Cora Laan</i>	Zeventiende- en achttiende-eeuws 'Boheems' glaswerk uit Nederlandse en Vlaamse bodem Een onderzoek naar graveringen op alledaags gebruiksglas	187
<i>R.J. Holtman</i>	Gepegelde steengoed drinkkannen	208
<i>Malcolm Jones</i>	Popinjay, jolly May! Parrot-badges and the iconography of May in Britain, France and the Netherlands	214
<i>Jos Koldewey</i>	Edelman, bedelman, hartedief, kindjelief Sier- en gebruiksvoorwerpen op een vroeg-zestiende-eeuwse Antoniusvoorstelling	230
<i>Ingeborg Krueger</i>	Protestantisches Glaubensbekenntnis auch auf Steinzeug Eine Siegburger Schnelle mit 'Gesetz und Gnade' aus Amsterdam	247
<i>Eddie Nijhof en Hans L. Janssen</i>	Tekens voor heiligen Symbolen voor de heilige Catharina, Barbara en Agatha in 's-Hertogenbosch in de eerste helft van de zestiende eeuw	257
<i>Sebastiaan Ostkamp</i>	Veertiende-eeuws tinglazuur aardewerk uit de Nederlanden	282
<i>J. Renaud</i>	Van schoteldraaiers en coppendreyers Problemen met de nomenclatuur van gedraaid houten drinkgerei	298
<i>Herbert Sarfatij</i>	De ridder van Wijk Een tinnen ruitertuurtje van omstreeks 1300	306
<i>Brian Spencer</i>	Medieval pilgrim badges found at Canterbury, England	316
<i>H.-G. Stephan</i>	Die Werraware der Renaissance Eine Zwischenbilanz zum Forschungsstand, insbesondere zu Entstehung, Handel und Verbreitung sowie der Rolle der Niederländer	328
<i>St. Vandenberghe</i>	De dertiende-eeuwse kromstafbekroning in email uit de Brugse Sint-Salvatorskathedraal	341
<i>Annemarieke Willemsen</i>	Poppengoed precies bekeken Verzameling, herkomst en functie van loodtinnen miniatuurtjes	347
<i>J.E. Wustenhoff</i>	Middeleeuwse tinnen Sedes Sapientiae 'Op de schoot van de Moeder zit de Wijsheid van de Vader'	356

TEN GELEIDE

Dit elfde deel in de reeks Rotterdam Papers verscheen ter ere van de tachtigste verjaardag van H.J.E. van Beuningen op 5 juni 2000 en bevat een aantal artikelen van vrienden die met hun specialismen waaruit zij een onderwerp voor hun bijdrage kozen tevens het belangstellingsgebied van de jubilaris bestrijken: de archeologie, het pre-industriële gebruiksvoorwerp en de middeleeuwse insignes.

Zelf schreef Van Beuningen in juli 1968 als voorzitter van de Coördinatie Commissie van Advies inzake archeologisch onderzoek binnen het ressort Rotterdam het voorwoord in de eerste uitgave die de titel Rotterdam Papers meekreeg. Het boek bevatte de teksten van de voordrachten die op een twee jaar tevoren in Rotterdam gehouden internationaal symposium over 'Middeleeuwse archeologie in oude binnensteden' werden uitgesproken. Deze publicatie zou het begin vormen van de reeks waarvan nu - ruim dertig jaar later - dit elfde deel als feestbundel aan Van Beuningen is opgedragen. Niet alleen als bestuurder van de Coördinatie Commissie en als medeorganisator van symposia was Van Beuningen nauw betrokken bij het ontstaan van een aantal delen uit de Rotterdam Papers, maar ook om andere redenen is zijn naam verbonden aan deze reeks. Zo vormde de Westeuropese ceramiek uit zijn collectie pre-industriële gebruiksvoorwerpen het onderwerp van het uit 1986 daterende zesde deel, dat hij samen met John Hurst en David Neal samenstelde. Van Beuningens latere verzamel- en onderzoeksgebied, de middeleeuwse religieuze en profane insignes, kwamen onder de titel *Heilig en Profaan* aan bod in het in 1993 verschenen achtste deel van de Rotterdam Papers. Zijn toen al indrukwekkende collectie insignes is sindsdien nog sterk gegroeid, terwijl ook de kennis omtrent exemplaren in andere openbare en particuliere verzamelingen aanzienlijk toenam; het eerstvolgende deel van de Rotterdam Papers zal dan ook opnieuw aan dit onderwerp worden gewijd en zal de titel *Heilig en Profaan 2* dragen.

Zoals reeds werd aangegeven, vormt de inhoud van deze feestbundel voor H.J.E. van Beuningen een goede afspiegeling van zijn eigen interessegebieden. Maar daarnaast geven de auteurs die hieraan zo enthousiast een bijdrage leverden ook aan hoe breed de vriendenkring is die Van Beuningen in de loop der jaren door zijn archeologische interesse heeft opgebouwd. Een gezelschap dat verspreid over geheel West Europa woont en werkt, dat bestaat uit beroemde oude coryfeeën maar ook uit enthousiaste jonge onderzoekers; uit hoogleraren aan universiteiten, museumconservatoren, maar evenzeer uit actieve gravers zowel uit de officiële archeologische vakwereld als uit de groep van amateurs en particuliere verzamelaars.

Van Beuningen is niet alleen een goede vriend en inspirator van ons allen, hij verdient ook blijvend onze waardering vanwege zijn generositeit. Door de bewonderenswaardige manier waarop hij zijn met grote inspanningen vergaarde verzameling gebruiksgoed als 'Collectie Van Beuningen-de Vriese' aan de gemeenschap ter beschikking stelde; door via de door hemzelf in het leven geroepen Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp de belangstelling voor dit verzamel- en onderzoeksgebied ook in de toekomst te blijven stimuleren; door zijn indrukwekkende bezit aan en kennis van middeleeuwse insignes via publicaties, tentoonstellingen en directe contacten voor andere belangstellenden toegankelijk en inzichtelijk te maken.

Het is onze oprechte wens, dat Hendrik Jan van Beuningen ook in de vóór ons liggende jaren nog evenzeer onze inspirerende nestor zal mogen zijn als hij dat in de lange achter ons liggende periode geweest is!

De redactieleden zijn allen, die deze uitgave mogelijk hebben willen maken, zeer erkentelijk voor hun medewerking.

Dory Kicken
Jos Koldewij
Johan ter Molen

